

Portaikon korjaus. Koululaitoksen ylläpidon anottua maistraatin toimenpidettä, jotta reaalikoulun kassalle suoritettaisiin 65 markkaa korvausta koulun huoneiston porraskäytävän korjaamisesta, kaupunginvaltuusto lähetettyään ¹⁾ asian rahatoimikamariin päätti ²⁾ antaa suorittaa mainitun rahamäärän, mutta samalla anoa, että ylläpito valvoisi, etteivät asianomaiset koulunjohtajat vastedes kaupungin viranomaisia kuulematta suorittaneet kouluhuoneistoissa korjauksia, joiden aiheuttamat kustannukset vaadittiin korvattavaksi kaupungin varoista.

Huoneisto kaasuntarkastukselle. Kaasuntarkastajan, johtaja A. F. Soldanin esittämän anomuksen, että kaasuntarkastuksen toimittamista varten hankittaisiin sopiva huoneisto, kaupunginvaltuusto ensin ³⁾ lähetti rahatoimikamariin ja sen jälkeen ⁴⁾ valiokuntaan, jonka valtuusto vuonna 1879 oli asettanut ⁵⁾ käsittelemään kysymystä raatihuoneen huoneistojen käytön muuttamisesta. Valtuuston hyväksytyä ⁶⁾ tämän valiokunnan lausunnon, jonka m.m. sisältämä raatihuoneen uudestaanrakentamista koskeva ehdotus teki huoneiston saamisen sieltä kaasuntarkastusta varten lähitulevaisuudessa mahdolliseksi, johtaja Soldan uudisti anomuksensa ja valtuusto päätti ⁷⁾ sen johdosta kehoittaa rahatoimikamaria vuokraamaan tarkoitukseen sopivan huoneiston.

Huoneisto pörssihuutokauppoja varten. Yhteisen maistraatin puoltavan lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ myöntyä kauppayhdistyksen valtuutettujen anomukseen, että raatihuoneen suuressa istuntosalissa toistaiseksi saisi toimittaa obligatioiden, osakkeiden y. m. arvopaperien pörssihuutokauppoja niinä aikoina, jolloin sitä ei tarvittu kaupungin omiin tarkoituksiin.

4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Vesijohdon ulottaminen Kasarminkadun taloon n:o 4. Erinäiset Kasarmin- ja Korkeavuorenkatujen eteläpäässä sekä Vuorimiehenkadun länsipäässä olevien talojen omistajat olivat v. t. vesijohtohallitukselta anoneet, että kaupungin vesijohto ulotettaisiin Vuorimiehenkadun talosta n:o 17 Kasarminkadun taloon n:o 4. Sen jälkeen kun insinööri R. Huber mainitun hallituksen toimeksiannosta oli laatinut työn kustannusarvion, hallitus esitti, että kaupunginvaltuusto myöntäisi hallitukselle 5,000 markan määrärahan kyseiseen tarkoitukseen; uusi putkijohto vedettäisiin sitten vinosti Vuorimiehen- ja Kasarminkatujen kulmauksessa olevan kolmikulmaisen aukion yli ja hallitus oikeutettaisiin edellyttäen että määrärahaa ei ylitetty ulottamaan johto aina Kasarminkadun taloon n:o 8 saakka. Valtuusto hyväksyi ⁹⁾ hallituksen esityksen sen kaikilta osilta.

Vesijohdon ulottaminen Korkeavuorenkadun taloon n:o 25. Pankinjohtaja P. F. W. von Hausenin anomukseen, että Pikku Roobertinkatua pitkin vedetty vesijohto ulotettaisiin Korkeavuorenkatua pitkin viimeksi mainitun kadun taloon n:o 25 asti, kaupunginvaltuusto lähetettyään ¹⁰⁾ sen v. t. vesijohtohallitukseen ja insinööri R. Huberin laadittua työn kustannusarvion myöntyi ¹¹⁾ mainitun hallituksen lausunnon mukaisesti ja

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. syysk. 23 §. — ²⁾ S:n 2 p. marrask. 16 §. — ³⁾ S:n 17 p. helmik. 2 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. huhtik. 13 §. — ⁵⁾ Ks. s. 15. — ⁶⁾ Ks. s. 101. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 22 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. helmik. 6 §. — ⁹⁾ S:n 20 p. huhtik. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. toukok. 6 §. — ¹¹⁾ S:n 28 p. toukok. 8 §.

myönsi 950 markan suuruisen määrärahan hallituksen käytettäväksi tähän tarkoitukseen.

Vesijohdon ulottaminen Siltasaareen. Tehtailija G. Rieks y. m. Siltasaaren huvilain haltijat olivat v. t. vesijohtohallitukselta anoneet, että kaupungin vesijohtoa jatkettaisiin Unioninkadun pohjoispäästä Siltasaareen. Mainittu hallitus puolsi tämän anomuksen hyväksymistä ja esitti samalla kaupunginvaltuustolle, että tämä työ, jossa vedenalaisen johtoon olisi käytettävä kupariputkia, uskottaisiin insinööri R. Huberin urakalla suoritettavaksi 14,500 markan korvauksesta, minkä ohessa hänet olisi oikeutettava käyttämään tähän tarkoitukseen 750 jalkaa kaupungin omistamia neljän tuuman valurautaputkia. Valtuusto lähetti ¹⁾ asian rahatoimikamariin, joka muilla paikkakunnilla saatujen kokemusten osoitettua, että valurautaiset vedenalaiset johdot olivat tarkoituksenmukaisemmat kuin kupariset, hankki insinööri Huberilta uuden urakkasopimuksen ja ehdotti sen mukaisesti, että työ uskottaisiin insinööri Huberin suoritettavaksi 13,200 markan korvauksesta, että hänelle sen lisäksi maksettava luovutettaisiin edellä mainittu määrä valurautaputkia kaupungin varastosta sekä että myöskin vedenalaisen johtoon käytettäisiin sellaisia putkia. Kamarin esitykseen myöntyen valtuusto päätti ²⁾ merkitä kaupungin vuoden 1881 menosääntöön tarkoitusta varten viimeksi mainitun suuruisen määrärahan.

Palopostien järjestäminen venäläisen teatterin luo. Maistraatti oli venäläisen teatterirakennuksen katselmuksen tapahduttua anonut läänin kuvernööriltä, että mainittu teatteritalon rakennustoimikuntaa kehoitettaisiin antamaan järjestää kuntoon ne kaksi palopostia, jotka luovutettaessa paikkaa teatterille oli määrätty ³⁾ järjestettäväksi rakennuksen edustalle. Sen jälkeen kun toimikunta viitaten erääseen kaupungininsinöörin lausuntoon oli kuvernöörille ilmoittanut, ettei se voinut antaa lopullista selvitystä asiasta, ennen kuin myöhemmin keväällä kokeilla oli saatu selvitettyksi, mikä teho tuli olemaan paikalle järjestetyllä uudella palopostilla, johon vesijohto vedettiin Bulevardikadun alla olevasta putkijohdosta, kuvernööri maistraatin välityksellä lähetti asiaa koskevat asiakirjat kaupungin valtuustolle. Valtuuston sen johdosta lähetettyä ⁴⁾ asian rahatoimikamariin ja kamarin vaadittua siitä lausunnon v. t. vesijohtohallitukselta tämä vesipostin kokeilun jälkeen huomautti, että Bulevardi- ja Albertinkatujen alla oleva putkijohto ei voinut antaa riittävästi vettä tähän tarkoitukseen. Kyseisiin vesiposteihin tuleva vesi olisi sen tähden johdettava Antreankadun alla olevasta putkijohdosta ja johto vedettävä palokujan viereen viimeksi mainitun kadun varrella olevan, teatteritonttiin rajoittuvan tontin kautta. Teatterin pohjoispuolelle olisi sen jälkeen järjestettävä kaksi palopostia, toinen Albertinkadun läheisyyteen ja toinen teatterialueen alapäähän. Hyväksyen tämän ehdotuksen, jota rahatoimikamarikin oli puoltanut, valtuusto päätti ⁵⁾ anoa maistraatin toimenpidettä, jotta molemmat palopostit ja tarpeellinen johto Antreankadun alla olevasta vesijohtoputkesta asianomaisten toimesta tulivat järjestetyiksi kuntoon v. t. vesijohtohallituksen ehdotuksen mukaisesti.

Myöhemmin teatterin johtokunnan toimeenpaneva johtaja, kenraalimajuri A. Tschepurnoff, jolle kenraalikuvernööri oli uskonut ⁶⁾ teatterin

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 9 §. — ²⁾ S:n 12 p. lokak. 12 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 103. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 20 p. huhtik. 16 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. toukok. 3 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. toukok. 4 §.

rakennustyön ylivalvonnan, anoi sellaista muutosta kaupunginvaltuuston päätökseen, että palopostit saisi järjestää teatterin eteläpuolelle ja veden niihin johtaa Bulevardi- ja Albertinkatujen putkijohdosta sekä että työn suorittamisen saisi lykätä syyskuun 1 p:ään 1881. Kaupunginvaltuusto hylkäsi ¹⁾ kuitenkin tämän anomuksen sen kaikilta osilta ja päätti samalla maistraatilta anoa, että se ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta palopostit saataisiin kuntoon ennen kuin teatteri uudestaan luovutettiin käytettäväksi.

Tullivarastojen järjestäminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1877 lähettänyt ²⁾ valiokuntaan vtn Liljenstrandin esityksen tullivarastojen järjestämisestä kaupunkiin. Valtuuston vuonna 1880 kehoitettua ³⁾ valiokuntaa jouduttamaan töitään ja valittua ⁴⁾ edesmenneen ⁵⁾ vtn Dalströmin sijaan sen jäseneksi vtn Enebergin valiokunta s. v. antoi mietintönsä ⁶⁾ ja huomautti siinä m. m., että kaupungissa vallitseva tilavien, hyvin sijaitsevien pakkahuone- ja varastomakasiinien puute jo kauan oli vaikuttanut ehkäisevästi sen liike-elämän kehitykseen. Aloitteentekijän ehdotus tavaratelakkain tai t. s., koska telakoita ei tarvittu, yhteisten varastomakasiinien perustamisesta oli sen tähden tuntunut valiokunnasta kaikin puolin huomiota ansaitsevalta. Valiokunnan mielestä tuli kuitenkin tämän ehdotuksen toteuttamisen lähinnä jäädä yksityisen yritteliäisyyden varaan. Kaupungin tuli ainoastaan epäsuorasti edistää yritystä, ennen kaikkea varata tai luovuttaa tarkoitukseen sopivia tontteja ja koettaa tehdä tulevien tavarain tullikäsittely maahantuojille niin mukavaksi kuin mahdollista. Tässä suhteessa oli tärkeätä, että tulli- ja pakkahuone sekä varastomakasiinit rakennettiin toistensa yhteyteen tai lähelle toisiaan syvien ja mukavien satamalaiturien ääreen ja että riittävä alue varattiin niiden vastaista laajentamista varten. Tällainen suunnitelma oli mahdollinen toteuttaa ainoastaan Katajanokan etelärannalla, ainoassa paikassa kaupungissa, joka tarjosi siihen tarpeelliset edellytykset: syvän veden, tilavan sataman, suhteellisen laajan vielä käyttämättömän maa-alueen sekä mahdollisuuden yhteyden aikaansaamiseen rautateiden kanssa. Valtuusto olikin vuonna 1879 päättänyt ⁷⁾ varata tuntuvan osan Katajanokkaa yksinomaan kaupan ja merenkulun tarpeisiin ja sopivia tontteja sieltä erikoisesti varastomakasiinien rakentamiseen sekä antanut insinööri H. Th. Tallqvistille tehtäväksi tämän mukaisesti laatia ehdotuksen Katajanokan uudeksi asemakaavaksi. Siten oli kaupungin taholta tehty mitä toistaiseksi oli voitu, jotta aloitteentekijän ehdotus tulevaisuudessa voitaisiin toteuttaa. Edelleen lausuttuaan, että sen mielestä kyseinen tarkoitus voitiin parhaiten tyydyttää siten, että liikemiesten kesken perustettiin yhtiö, jonka oma pääoma oli riittävän suuri hyvin sisustettujen, kyllin suurten varastomakasiinien rakentamiseen, ja tarkemmin tehtyä selvää tällaisen toimenpiteen eduista, valiokunta huomautti, että kysymystä ei voitu päättää, ennen kuin Katajanokan uutta asemakaavaa koskeva asia oli ratkaistu ja sikäläiset laiturit ainakin osaksi rakennettu.

Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾, ettei esityksen toistaiseksi tullut aiheuttaa toimenpidettä valtuuston taholta.

Kalastajasataman järjestäminen Katajanokalle. Kaupunginvaltuuston vuonna 1879 korkeimpaan paikkaan tekemää anomusta, että kaupunki

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. lokak. 7 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 261. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. helmik. 8 §. — ⁵⁾ Ks. s. 2. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — ⁷⁾ Ks. s. 2 ja seur. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 4 p. toukok. 13 §.

vapautettaisiin kaupunginasemakaavaan otetun Katajanokalle tulevan kalastaja-alusten sataman rakentamisvelvollisuudesta, senaatti ei ottanut tutkittavakseen, koska kaupunginvaltuuston esittämät toivomukset oli laadittava alamaisten, Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen asetettujen hakemusten muotoon eikä valtuusto jättäessään anomuksia julkisiin vi-rastoihin ollut vapautettu käyttämästä karttapaperia. Saatuaan tästä ilmoituksen siviilioimituskunnalta valtuusto vuonna 1880 päätti ¹⁾, että asiaa koskevat asiakirjat oli uudestaan asianmukaisessa järjestyksessä jät-tävä senaattiin.

Kaupungin katuja uudestaan kivettäessä noudatettava menettely. Talous-arviovaliokunnan ehdotuksesta ²⁾ kaupunginvaltuusto vuoden 1881 ta-lousarvion järjestelyn yhteydessä päätti ³⁾ kehoittaa rahatoimikamaria ottamaan harkittavaksi, miten paraiten voitiin korjata erinäisiä epäkoh-tia, joita oli havaittu siinä menettelyssä, jota noudatettiin kaupungin katuja uudelleen kivettäessä.

Katujen kunnossapidon hoitaminen kaupungin toimesta. Erinäisten kaupungin talojen omistajien anottua maistraatilta, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin kaupungin katujen kiveämis- ja kunnossapitotavan muut-tamiseksi siten, että katujen kunnossapito tulisi kunnan yhteiseksi velvollisuudeksi, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ uskoa asian valmistelun valiokunnalle, johon kuuluivat ⁵⁾ vt Eneberg, kauppias A. F. Wasenius, tehtailija F. W. Grönqvist, oikeuspormestari J. F. Gadd ja ylitirehtööri S. V. Calamnius. — Valiokunta ei antanut mietintöä kertomusvuoden aikana.

Katujen uudestikiveäminen. Maistraatti oli ilmoittanut rahatoimikama-rille, että kaupungin vuonna 1881 oli kivettävä uudestaan seuraavat katu-osuudet, nimittäin Eerikinkatu, Annan- ja Albertinkatujen väliltä, Alber-tinkatu Antrean- ja Lapinlahdenkatujen väliltä, It. Erottaja, It. Henri-kinkatu Aleksanterinkadusta kaasulaitokseen asti, Iso Roobertinkatu taloista n:ot 37 ja 44 Albertinkatuun asti sekä Unioninkatu Et. Esplanaadi-kadun ja Bernhardinkadun väliltä. Kamarin ilmoitettua tämän kaupun-ginvaltuustolle tämän lähetti ⁶⁾ asian talousarviovaliokuntaan, ja talous-arviota järjesteltäessä valtuusto valiokunnan talousarviomietinnössään ²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti merkitsi ³⁾ kaupungin vuoden 1881 ta-lousarvioon määrärahat seuraavien kadunosien kunnossapitoa varten: Eerikinkatu Lapinlahdenkadun puistikon ja osoiten:on 27 kohdalla, It. Erottaja Erottajan ja Kolmikulmaisen torin kohdalla, It. Henrikinkatu Aleksanterinkadusta viertotiehen sekä Iso Roobertinkatu Albertinkadusta Ison Roobertinkadun ja Punavuorenkadun väliseen itäiseen poikkikatuun saakka.

Puistokadun kiveäminen. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että maistraatti oli velvoittanut kaupungin ja Puistokadun varrella olevien talojen omistajat jokaisen osaltaan vuoden 1880 heinäkuun kuluessa kiveämään Puistokadun ja rakentamaan sille jalkakäytävän, kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ ilmoittaa rahatoimikamarille, että kyseiset työt toistaiseksi kaikki täytyi jättää suorittamatta, koska niitä varten ei ollut määrärahaa käytettävissä, mutta lähetti samalla asian talousarviovaliokuntaan. Maistraatti oli sen ohessa merkinnyt ehdotukseensa vuoden 1881 talousarvioksi 15,000 markan suu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. maalisk. 21 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. syysk. 19 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. syysk. 8 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. jouluk. 11 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. syysk. 11 §.

ruisen määrärahan mainitun kadun kiveämistä varten ja 22,840 markkaa viemärijohtoon asettamiseksi siihen. Talousarviomietinnössään ¹⁾ talousarviovaliokunta kuitenkin ei puoltanut näiden töiden suorittamista, koska se ei pitänyt niitä toistaiseksi ehdottoman tarpeellisina, ja talousarvion järjestelyssä jätettiin ²⁾ kumpikin määräraha merkitsemättä vuoden 1881 talousarvioon.

Rautatien kiveäminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 anoutanut ³⁾ senaatilta, että Rautatien täydellisen kiveämisen, jonka senaatin aikaisemmin antaman määräyksen ⁴⁾ mukaan tuli olla suoritettu loppuun ennen vuoden 1880 päättymistä, edelleen saisi lykätä toistaiseksi. Viimeksi mainittuna vuonna saapui ⁵⁾ valtuustolle ilmoitus, että senaatti oli päättänyt sallia, että tien täydellisen kiveämisen sai lykätä vuoden 1882 loppuun, mihin mennessä tämän työn tuli olla loppuun suoritettu.

Kaupungin yleisten paikkain ja katuosuuksien puhtaanapito. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 antanut ⁶⁾ eräälle valiokunnalle tehtäväksi valmistella kysymystä kaupungin yleisten paikkain ja katuosuuksien puhtaanapidon järjestämisestä uudella tavalla. Kaupunginvaltuuston vuonna 1880 kehoitettua ⁷⁾ valiokuntaa jouduttamaan töitään valiokunta s. v. antoi mietinnön asiasta. Valiokunta käsiteli siinä kolme aikaisemmin esitettyä vaihtopuolista ehdotusta, nimittäin: 1) että katujen puhtaanapidosta huolehtisivat työ- ja vaivaistalon hoidokit, 2) että tähän tarkoitukseen otettaisiin erityistä palkattua miehistöä ja 3) että palomiehistö hoitaisi katujen puhtaanapidon. Ehdotettuaan puolestaan molemmat ensiksi mainitut vaihtoehdot hylättäviksi valiokunta huomautti, että uuteen palojärjestysehdotukseen ⁸⁾, jota valtuusto ei vielä ollut lopullisesti käsitellyt, sisältyi määräys, että palokonstaapelit, milloin heidän toimintaansa ei tarvittu palolaitoksen tarkoituksiin, olivat velvolliset kaupungin piirissä tekemään muuta työtä kunnan hyödyksi, kuten lumen luontia ja ajaa kaupungin yleisiltä paikoilta ja kaupungin katuosuuksilta sekä niiden puhtaanapitoa, katujen ja yleisten paikkain huuhtelemista kesän aikana y. m., kuitenkin sellaisin rajoituksin, että tällaisessa työssä sai olla vuorotellen enintään neljäs osa miehistöstä ja neljäs osa palolaitoksen hevosista. Jos tämä määräys hyväksyttiin, oli tarkoitukseen aina käytettävissä 15 miestä ja 3 hevosta, mikä tuntui täysin riittävältä, jos palomiehistöä käytettiin ainoastaan kaupungin keskiosissa olevien yleisten paikkain puhtaanapitoon. Palopäälylystön rasitukseksi ei olisi pantava tämän työn valvontaa, vaan konstaapelien olisi suoritettava se ruiskumestarien valvonnan alaisina ja jälkimmäisten saada siitä ylimääräistä korvausta 150 markkaa ja edellisten 60 markkaa vuodessa; kustannukset nousisivat siten yhteensä n. 3,900 markkaan vuodessa. Kaupungin eri osissa hajallaan olevien pienehköjen katuosuuksien puhtaanapito taas voitiin vähäisestä korvauksesta antaa lähellä asuvien talonmestajien hoidettavaksi. Mietintö päättyi ehdotukseen, että valtuusto siinä tapauksessa, että edellä mainittu palojärjestyksen määräys vahvistettiin noudatettavaksi, antaisi rahatoimikamarille tehtäväksi laatia valiokunnan viitoittamien suuntaviivojen mukaisesti asiasta uuden tarkemman ehdotuksen kustannuslaskelmineen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto pani ⁹⁾ sen pöydälle, kunnes kaupungin uusi palojärjestys oli hyväksytty ja vahvistettu.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — ³⁾ Ks. s. 31. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 360. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 9 §. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 410. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §. — ⁸⁾ Ks. s. 136. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 17 §.

Kluuvin kuivattaminen. Esiteltäessä sen valiokunnan mietintöä¹⁾, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut käsittelemään kaupungininsinööri H. Th. Tallqvistin vaihtoehdotuksia n. s. Kluuvin pääviemärikanavan järjestämiseksi, valtuusto vuonna 1879 oli päättänyt²⁾ rahatoimikamarin välityksellä hankkia silloiselta v. t. kaupungininsinööriltä F. O. Ehrströmiltä lausunnon siitä, missä määrin Kluuvin vesialtaasta Eteläsatamaan kaupungininsinööri Tallqvistin 3:n vaihtohtoisen suunnitelman mukaan rakennetun pääviemärikanavan aiheuttamat kustannukset lisääntyisivät, jos tämä viemäri jatkettaisiin Katajanokan kanavaan asti.

Vuonna 1880 antamassaan lausunnossa³⁾, johon liittyi läpileikkaus- ja pohjapiirroksia sekä yksityiskohtainen kustannusarvio, silloinen kaupungininsinööri Ehrström ilmoitti Kluuvista Kauppatorin alitse Katajanokan kanavaan johdetun viemärikanavan aiheuttamat kustannukset 26,660 markaksi, jos viemäri johdettiin Katajanokan kanavaan saakka, ja 17,180 markaksi, jos se johdettiin mereen obeliskin ja n. s. kaatterisataman välisen laiturin kohdalle. Jälkimmäiselle suunnalle oli tällöin annettava etusija, koska kanava silloin päättyisi kohtaan, missä vedensyvyys oli 15 jalkaa ja aallokko suhteellisen avoin, jota vastoin Katajanokan kanava oli niin matala ja virta siinä niin heikko, että siinä todennäköisesti syntyisi löyhkääviä kerrostumia, jos viemäri laskisi siihen. Omasta puolestaan kaupungininsinööri Ehrström kuitenkin kannatti laatimaansa neljättä vaihtoehdoista Kluuvin kanalisoiMISSUUNNITELMAA. Tämän mukaan Kluuvin vesiallas jaettaisiin kahteen osaan, joilla kummallakin olisi oma laskunsa siten, että pääkanava vedettäisiin Hallitus- ja Mikaelinkatujen, Rautatien torin, Wilhelmsbadin tontin ja Kaisaniemen puiston alitse ja yhtyisi viimeksi mainitun koilliskulmassa siihen viemäriin, joka johti Nikolainkadulta Kaisaniemen ja Kasvitieteellisen puutarhan kautta Töölönlahteen Pitkän sillan kohdalle, ja toinen pääviemäri kulkisi Aleksanterin-, Kluuvi- ja Pohjois Esplanaadikatujen sekä Kauppatorin alitse Eteläsatamaan. Näiden molempien pääviemärien kustannusarvio päättyi yhteensä 60,900 markkaan eli 11,450 markkaa yli 3:n vaihtoehdon kustannusarvion; jos Eteläsatamaan vedettyä viemäriä jatkettiin obeliskin ja kaatterisataman väliselle laiturille asti, oli erotus ainoastaan Smk 5,357: 50, koska jatke 4:n vaihtoehdon mukaan olisi mittasuhteiltaan pienempi ja sen tähden tulisi halvemmaksi. Jos Kluuvin allas jaettiin, voitiin m. m. putkien laajuutta supistaa niin paljon, että viemärien kaltevuus voi olla 1 jalka 1,000:ttä kohden, kun se muissa vaihtoehdoissa oli edellytetty 1: 1,500:ksi. Tämä kaltevuuden lisäys tarjosi kaupungininsinöörin käsityksen mukaan huomattavasti suuremmat takeet putkien umpeenliettymistä vastaan. Myöskin itse työn suoritus olisi tuntuvasti helpompaa, jos käytettäisiin mitoiltaan pienempää putkiverkkoa.

Sen jälkeen kun rahatoimikamari puolestaan pysyen aikaisemmin antamassaan lausunnossa oli puoltanut 3:tta vaihtoehtoa⁴⁾, kaupunginvaltuusto uudestaan lähetti⁴⁾ asian valiokuntaan⁵⁾, joka aikaisemmin oli sitä käsitellyt. Uudessa mietinnössään⁶⁾ tämä piti 4:tta vaihtoehtoa tarkoituksenmukaisimpana, kun kuivatettavana oli alue, jonka luonnollinen lasku oli niin huono kuin Kluuvin. Tällä suunnitelmalla oli tosin se varjo puoli, että sen suorittaminen aiheutti jonkin verran enemmän kustannuksia ja

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15 v:lta 1879. — ²⁾ Ks. s. 32. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 6 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 357. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

että viemäri oli rakennettava yksityisen tontin, Wilhelmsbadin alueen, ja Kaisaniemen puiston kautta, missä sen päälle oli pakko lisätä täyte-
maata. Viimeksi mainitut hankaluudet näyttivät kuitenkin olevan voitetta-
vissa ystävällisen sopimuksen tietä ja sopivin järjestelyin. Mitä taas
kustannuksiin tuli, oli otettava huomioon toisaalta, että kunnossapitokus-
tannukset olivat pienemmät, jos viemäriin kaltevuus oli suurempi, toisaalta
että koko ehdotettu viemärijärjestelmä voitiin rakentaa vasta 20 tai 30
vuoden kuluttua, sen jälkeen kun Kluuvin täyttämisen vahvistettuun
tasoon oli saatu suoritetuksi, mutta että sen Pohj. Esplanaadikadun ja
Kauppatorin välinen osa, joka oli rakennettava mainitun kadun päätetyn
täyttämisen yhteydessä, tulisi huomattavasti halvemmaksi 4:nneen kuin
3:nneen vaihtoehdon mukaisesti suoritettuna. Kun sitä paitsi viemärien
suurempi kaltevuus oli erinomaisen tärkeä niiden tehokkuudelle, valio-
kunta epäröimättä luopuen aikaisemmasta kannastaan puolsi valtuustolle
kaupungininsinööri Ehrströmin suunnitelmaa. Eteläsatamaan laskevan
viemäriin ehdotettua pidentämistä valiokunta kuitenkin siitä aiheutuvien
kustannusten takia ei katsonut voivansa puoltaa.

Sen jälkeen kun mietintö oli julkaistu ¹⁾ painosta kaupunginvaltuusto
valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti ²⁾:

pääasiallisesti hyväksyä kaupungininsinööri Ehrströmin laatiman Kluu-
vin kanalisoimissuunnitelman, jonka mukaan lasku järjestettäisiin sekä Kai-
saniemen ja Kasvitieteellisen puutarhan kautta että Eteläsatamaan;
viimeksi mainitun viemäriin tuli rakennuskonttorin tarkemmin tutkittua
asian laskea mereen muutamaa sylvä itään päin Kauppatorin ja Lant. ranta-
kadun kulmasta;

että Pohj. Esplanaadikadun ja Kauppatorin alle tulevan mainitun vie-
märijärjestelmän osan laskemisen tuli tapahtua kaupunginvaltuuston päät-
tämän mainitun kadun täyttämisen yhteydessä, mutta että muut työn osat
sai lykätä, kunnes erinäisten Kluuvin katujen vähitellen tapahtuva täyttä-
minen oli tapahtunut; sekä

että Nikolainkadulta Kaisaniemen ja Kasvitieteellisen puutarhan kautta
johtavan viemäriin loppuosa oli tehtävä siten, että se tulevaisuudessa voi
ottaa vastaan myöskin osan Kluuvin altaan vedestä.

Selityksiä Kluuvin kuivattamista koskeissa valitusjutuissa. Läänin
kuvernööri oli vuonna 1879 vaatinut kaupunginvaltuustolta selityksiä niistä
valituksista, joita kultaseppä C. F. Ekholm ja sokerileipurin leski C. W.
Catani yhteisesti sekä kultaseppä J. E. Fagerroos, turkkurit J. F. Lund-
qvist ja E. Fazer, kauppiaan leski W. Ekroos ja kauppias E. J. Willstedt
yhteisesti olivat esittäneet kuvernöörille n. s. Kluuvin kuivattamista sekä
Pohj. Esplanaadikadun ja siihen rajoittuvien katujen korottamista kos-
kevan kaupunginvaltuuston päätöksen johdosta, minkä jälkeen kaupungin-
valtuusto s. v. oli lähettänyt ³⁾ valituskirjelmät rahatoimikamariin. Kama-
rin annettua vuonna 1880 lausunnon asiasta valtuusto antoi ⁴⁾ valiokunnalle,
johon kuuluivat vtt Eneberg, Borenus ja Numell, tehtäväksi laatia ehdo-
tuksen kyseisiksi selityksiksi. Valiokunta antoi sen jälkeen valtuustolle asiasta
lausunnon selitysehdotuksineen, jotka valtuusto muutoksitta hyväksyi ⁵⁾.

Viemärien laskeminen n. s. It. Erottajaan. Lukuisten talonmistajain
esittämän anomuksen n. s. It. Erottajan kanalisoiemisesta kaupunginval-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 5 §. — ²⁾ S:n 3 p. syysk. 26 §. — ³⁾ Ks. s. 35. —
⁴⁾ Valt. pöytäk. 4 p. toukok. 1 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. kesäk. 4 §.

tuusto lähetti ¹⁾ rahatoimikamariin, joka kuitenkin kertomusvuoden kuluessa ei antanut asiasta lausuntoa.

Viemäriin laskeminen Eerikinkatuun. Erinäisten talonomistajain esittämän anomuksen Annan- ja Lapinlahdenkatujen välisen Eerikinkadun osan kanalisoinnista kaupunginvaltuusto lähetti ²⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämä ei kuitenkaan talousarvioletinnössään ³⁾ ottanut anomusta erikseen käsiteltäväkseen, koska rahatoimikamarin ja maistraatin talousarvioehdotuksiin jo sisältyi 8,870 markan suuruinen määräraha Eerikinkadun kanalisoinnista varten ja valiokuntakin puolsi sitä. Talousarvioletinnelyssä valtuusto myönsi ⁴⁾ viemäriin laskemiseen Lapinlahdenkadun tonteilta n:ot 6 ja 7 Eerikinkadun viemäriin mainitun suuruisen määrärahan.

Viemäriin laskeminen Puistokatuun. Oikeusraatimies E. Berghin tekemän anomuksen, että Puistokatuun laskettaisiin viemäri, kaupunginvaltuusto vuonna 1879 oli lähettänyt ⁵⁾ rahatoimikamariin. Vuonna 1880 antamassaan lausunnossa kamari ilmoitti pitäneensä kyseistä viemäriä tarpeen vaatimana ja sen tähden merkinneensä mainitun vuoden talousarvioehdotukseen määrärahan sekä sen rakentamista että Puistokadun kiveämistä varten, mitkä molemmat työt näyttivät paraiten soveltuvan suoritettaviksi samalla kertaa, mutta valtuusto ei ollut ottanut näitä määrärahoja kuluvan vuoden talousarvioon. Koska tarkoitukseen niin ollen ei ollut varoja käytettävissä, valtuusto päätti ⁶⁾, ettei anomus toistaiseksi aiheuttaisi toimenpiteitä.

Kirkkotorin istutukset. Kollegiasessori N. C. Westermarckin y. m. anomuksen, että n. s. Kirkkotorilla olevan aitauksen sisäpuolelta poistettaisiin kaikki pensaat ja niiden sijaan istutettaisiin puita, kaupunginvaltuusto lähetti ⁷⁾ rahatoimikamariin, joka kuitenkin ei antanut asiasta lausuntoa vuoden kuluessa.

Forsbyn tilan tien kunnossapitovelvollisuus. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 lähettänyt ⁸⁾ valiokuntaan rahatoimikamarin antaman lausunnon Forsbyn tilan liian suurena pidetystä tien kunnossapitovelvollisuudesta. Kamari oli siinä m. m. lausunut, että ei ollut toiveita mainitun velvollisuuden lieventämisestä, koska kaupunki nautti viertotiemaksun kanto-oikeutta, mutta samalla ehdottanut, että kaupunki anois oikeutta viimeksi mainitun maksun korottamiseen 4 pennistä 5 penniin hevosesta ajoneuvoineen. Vuonna 1880 antamassaan mietinnössä ⁹⁾ valiokunta lausui m. m., että viertoteiden kunnossapitokustannukset kymmenenä viime vuonna, lainain korot ja kuoletukset mukaan lukien, olivat nousseet keskimäärin 22,712 markkaan, jota vastoin n. s. viertotiemaksuista samaan aikaan oli kertynyt ainoastaan 14,388 markkaa. Kamarin esittämä ehdotus näytti sen tähden ensi silmäyksellä hyvin perustellulta. Sitä vastaan voitiin kuitenkin huomauttaa, että tienkunnossapitovelvollisuuden yleisenä rasituksena aina täytyi aiheuttaa tiettyjä uhrauksia ja että siitä ei saanut tulla kaupungille tulolähdettä, niinkuin todennäköisesti pian kävisi, jos viertotiemaksua korotettaisiin 25 %. Viertotiemaksuissa oli myöskin ollut havaittavissa varmaa ja tuntuvaa lisääntymistä, minkä tähden viertoteiden kunnossapito vastedes tuskin tuli aiheuttamaan mainittavia rasituksia kaupungille.

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. jouluk. 7 §. — ²⁾ S:n s:n 8 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — ⁵⁾ Ks. s. 37. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 13 p. tammik. 8 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. marrask. 11 §. — ⁸⁾ Ks. s. 31. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5.

Kun tähän tuli lisäksi kamarin vähemmistön esiin tuoma seikka, että nim. viertotiemaksun korotus olisi varsin raskas eritoten niille, jotka asuivat kaupungin maalla juuri tullien ulkopuolella, valiokunta ehdotti, ettei asia antaisi valtuustolle toimenpiteen aihetta. Tämän mukaisesti valtuusto antoi ¹⁾ kysymyksen raueta.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatoiminta koskevat asiat.

Kaupunginkassan tilaa esittävä taulukko. Rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle rahatoimikonttorin laatiman siirtotilin joulukuun 31 p:ltä 1879 ja siihen liittyvän taulukon kaupungin todellisista tuloista ja menoista samana vuonna. Asia ei aiheuttanut ²⁾ toimenpidettä valtuuston taholta.

Kaupunginkassan tarkastus. Kaupunginkassan tarkastusmiehiksi kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ vtt Borgströmin ja Rudolphin sekä heidän varamiehihksen vtt Laurellin ja Juseliuksen.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastus. Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiehiksi valittiin ³⁾ vtt Stenius ja Eskolin sekä heidän varamiehekseen vt Pontán.

Kaupungin vuoden 1879 tilien tarkastus. Sen jälkeen kun tilintarkastajain kertomus kaupungin vuoden 1879 tilien tarkastuksesta ynnä erinäisten viranomaisten sen johdosta antamat selitykset olivat saapuneet kaupunginvaltuustolle ja ne oli julkaistu ⁴⁾ painosta, valtuusto lähetti ⁵⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Laurell, Nybom, Dittmar ja Juselius sekä kollegiasessori N. C. Westermarck. Tähän valiokuntaan lähetettiin ⁶⁾ myöskin eräs poliisikamarin antama samaa asiaa koskeva selitys. Valiokunnan mietinnön ⁷⁾ saavuttua valtuusto sen mukaisesti myönsi ⁸⁾ rahatoimikamarille ja rahatoimikonttorille sekä kaupungin muille hallintoviranomaisille täyden vastuuvapauden mainitulta vuodelta. Sen ohessa valtuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti:

kehoittaa rahatoimikamaria, ellei kauppias A. Parviainen, joka oli kaupungilta vuokrannut Töölönlahden pohjoisrannalla sijaitsevat huvilapalstat n:o 2 ja 3, antanut hyväksyttävää takausta vuokrasta, menettelemään asian suhteen siten kuin vuokrasopimuksen 12:nnessä kohdassa oli määrätty;

huomauttaa rahatoimikamarille, että eräs tilittämätön 25 markan suuruinen saldo vuodelta 1879 oli otettava huomioon poliisikamarin vuoden 1880 tileissä;

kehoittaa rahatoimikamaria mikäli mahdollista koettamaan saada perityksi erinäisiä vuodesta 1873 asti tileissä siirtyneitä majoitusvarojen jäämiä ja, mikäli tämä ei ollut mahdollista, poistamaan ne tileistä; sekä

kehoittaa rahatoimikamaria sen viedessä kirjaan köyhien osuuksia sakoista ja kertyneistä kolehtivaroista, kamarin huoneiston lattianpesun

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 15 §. — ²⁾ S:n 16 p. maalisk. 8 §. — ³⁾ S:n 13 p. tammik. 19 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. kesäk. 12 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. kesäk. 7 §. — ⁶⁾ S:n s:n 11 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 21 §.